

Gjensidige

Værd at vide om

Kommunernes erstatningsansvar for skader ved færden i det offentlige rum

Et overblik over ansvarsreglerne

Her får du et overblik over ansvarsreglerne for kommunerne ved borgernes færden rundt omkring i kommunerne på baggrund af lovgivningen og Gjensidiges erfaringer med den seneste retspraksis.

Pjecen er primært skrevet til borgere i kommuner med henblik på at lette forståelsen for regler og praksis på området.

Vi har lagt særlig vægt på at forklare de områder, hvor kommunernes erstatningsansvar adskiller sig fra erstatningsansvaret for private virksomheder og privatpersoner.

Indhold

Indledning	side 3
Kommunernes ansvar ved færden i det offentlige rum	side 4
Glatførebekæmpelse	side 6
Niveauforskelle i gangarealer	side 8
Huller i veje samt rabatarealer	side 9

Kommunernes ansvar ved færden i det offentlige rum

Ifølge dansk rets almindelige erstatningsregler, er man ansvarlig for en skadevoldende handling eller undladelse, der skyldes fejl eller forsømmelse.

Det vil sige, at man pådrager sig et juridisk ansvar, hvis man i en given situation handler anderledes, end man sædvanligvis ville eller burde have handlet i den pågældende situation. Der skal altså være noget at bebrejde skadevolderen.

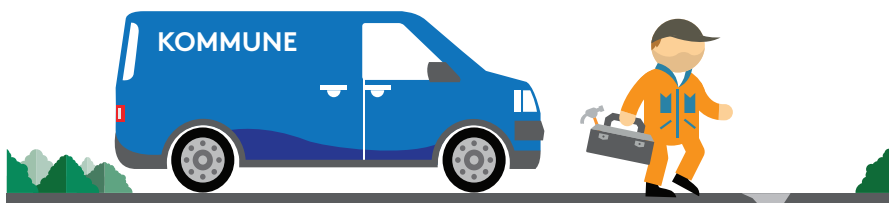
Fejl eller forsømmelse

Domstolene vurderer i de konkrete sager, om en skadevolder har udvist fejl eller forsømmelse, og denne, retspraksis skabt gennem årene, lægges typisk til grund for vurdering i fremtidige lignende sager.

Det gælder for privatpersoner, virksomheder og offentlige myndigheder. En kommune har som udgangspunkt ikke et mere vidtgående ansvar for skader end andre.

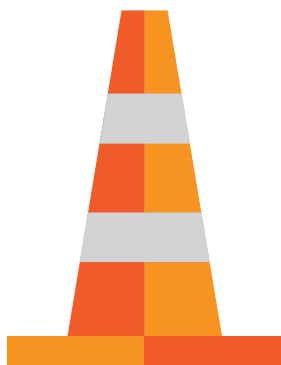
Kommunen som grundejer

En kommune ejer ejendom og optræder som grundejer, ligesom private og virksomheder og har det samme relativt strenge ansvar for, at færden på og omkring ejendommen kan foregå uden fare. Der er typisk tale om mindre afgrænsede arealer, hvor det er praktisk muligt for den enkelte grundejer dagligt/ofte at sørge for tilsyn og vedligeholdelse.

Vejmyndighed

En kommune optræder imidlertid også som vejmyndighed og har ansvar for at føre tilsyn med og vedligeholde de offentlige veje i kommunen, dvs. veje, gader, stier, broer, pladser m.m., som er åbne for almindelig færdsel. Her administrerer kommunen, i sin egenskab af vejbestyrelse, større områder end det relativt afgrænsede område, grundejere almindeligvis administrerer. Kommunen har derfor en vis margin til tilrettelæggelsen af tilsyn og vedligeholdelse med baggrund i at afveje samfundsmæssige hensyn højere end hensynet til den enkelte borger.

Hvad er praktisk muligt?

Det er simpelt hen ikke praktisk muligt for en kommune at være overalt i kommunen dagligt eller flere gange dagligt, fordi det vil kræve uforholdsmæssigt mange ressourcer.

Prioritering

Kommunerne må derfor foretage en prioritering af de offentlige arealer, når de fører tilsyn og vedligeholdelse, hvilket der er lovgivet om i fx lov om offentlige veje og lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje.

Når vi færdes rundt om på offentlige arealer, kan vi således ikke forvente, at kommunernes mandskab har været overalt på et givent tidspunkt.

Glatførebekæmpelse

Vintervejret stiller særlige krav til kommunerne. Som vejbestyrelse skal kommunerne sikre, at vejnettet holdes i den stand, som er påkrævet i forhold til trafikens art og størrelse.

Kommunerne skal holde kørebaner, stier og fortove farbare i nødvendigt omfang. De skal informere trafikanterne om forholdene på vejene, hvilket typisk sker gennem dagspressen og kommunernes hjemmesider.

Vinterberedskab

Kommunernes vinterberedskab løber normalt fra 1. oktober til og med 30. april, med mindre særlige vejrforhold gør sig gældende.

Det fremgår af Lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje § 3 stk. 2 at vejbestyrelsen bestemmer, på hvilke strækninger, i hvilket omfang og i hvilken rækkefølge foranstaltninger mod glatføre skal træffes. Retningslinjerne fastsættes efter forhandling med politiet.

Vej- og stiklasser med tilhørende servicemål

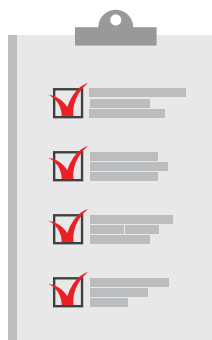
Veje, stier og pladser i kommunerne opdeles i vej- og stiklasser med tilhørende servicemål. Ved opdelingen tages hensyn til intensiv trafik, særlig regional og trafikal betydning, og om der er et særligt transportbehov fx regelmæssig sygetransport eller skolevej.

Vinterregulativet

I vinterregulativet beskrives indsatsen for de enkelte vej- og stiklasser. Indsatsen strækker sig lige fra, at snerydning og glatførebekæmpelse foretages på alle ugens dage og alle tider af døgnet til, at vejen ikke er prioriteret, dvs. at der ikke sneryddes eller glatførebekæmpes. Da kommunerne har lov til at prioritere deres indsats, er de ikke ansvarlige, hvis der sker skader på grund af manglende glatførebekæmpelse.

Opdelingen med navn på de enkelte veje og stier kan ses i kommunernes vinterregulativ, som hvert år offentliggøres i dagspressen og ligger på kommunernes hjemmesider.

Hvad betyder det rent praktisk?

Rent praktisk betyder det, at kommunerne som vejbestyrere selv kan prioritere deres indsats. Hvis det er en streng og voldsom vinter, kan de fx vælge at vinterbekæmpe på de første to vej- og stiklasser, selv om regulativet siger noget andet. Løber kommunen fx tør for salt, og det ikke er muligt at skaffe mere salt, bliver kommunen nødvendigvis heller ikke ansvarlig for skader, der måtte opstå som følge af manglende saltning.

Kommunens forpligtelse

Kommunerne spænder over store arealer. Derfor er det ikke praktisk muligt for kommunernes mandskab at sikre, at hver en centimeter er fri for sne, og eller at der ikke er glat. Hvis kommunerne har sneryddet og glatførebekæmpet efter vinterregulativ eller prioritering, har de opfyldt deres forpligtelse. Det gælder, selvom der kan ligge sne eller der kan være pletvist glat, og de er ikke ansvarlig for de skader, der måtte opstå.

Niveauforskelle i gangarealer

Som vejbestyrere skal kommunerne føre tilsyn med og vedligeholde offentlige gangarealer, stier og fortove. Der er tale om store arealer, og da kommunerne har begrænsede ressourcer til deres rådighed, tilrettelægges tilsynet efter en plan.

Rent praktisk har kommunernes mandskab ikke mulighed for at være på samtlige vejstrækninger, gangarealer, stier m.m. på alle tidspunkter. Både tilsyn og vedligeholdelse føres i intervaller, der er afstemt efter stedets størrelse og brug. Tilsynet udføres på den måde, at de største og mest befærdede arealer tilses og vedligeholdes oftere end de mindre befærdede områder. Fortove i byzoner skal holdes og efterses af hensyn til de enkelte fodgængere.

Tålelige niveauforskelle

Som fodgænger/ "blød trafikant" kan man ikke forvente en fuldstændig plan fortovs- og stibelægning.

Domstolene har da også fastslået, at man må tåle, at der kan forekomme mindre niveauforskelle på i hvert fald op til omkring 3 cm.

Skader mellem tilsyn

Når både tilsyn og vedligeholdelse føres i intervaller, betyder det, at der mellem 2 tilsyn kan opstå mindre niveauforskelle, slaghuller eller lignende, som man som fodgænger kan støde på, når man færdes i det offentlige rum. Hvis en borger falder som følge af fx en niveauforskel og kommunen har opfyldt deres forpligtelse, er kommunen ikke ansvarlig for de skader, der måtte opstå.

Huller i veje samt rabatarealer

På samme måde som med gangarealerne - udarbejder kommunerne også arbejdsplaner i forhold til deres tilsyn og vedligeholdelse med vejene. Også vejtilsynet bliver afstemt efter, hvor meget færdsel den enkelte vejstrækning har, og hvor vigtig den er for afviklingen af trafikken i et bestemt område.

Der vil således være store forskelle på, hvor ofte der føres tilsyn på vejene, da der på nogen veje fx føres tilsyn i intervaller af 14 dage, mens der på andre føres tilsyn 1 gang årligt. Når kommunerne fører tilsyn i intervaller, kan slaghuller opstå mellem 2 tilsyn. Dette betyder, at kommunerne kun kan ifalde et juridisk erstatningsansvar, hvis de har misligholdt deres tilsyn eller vedligeholdelse med vejen, og altså ikke alene fordi skaden er sket.

Slaghuller i vejene

Vejene slides af brug og af vejret, og så kan der opstå huller – typisk slaghuller –, afbrækkede asfaltkanter og lignende. Et slaghul er karakteriseret ved, at det kan være ret omfangsrigt, men typisk ikke ret dybt. Det opstår som en kombination af vådt vejr og trafikbelastning, da vejenes forskellige lag arbejder uafhængigt af hinanden. Slaghuller dannes ret hurtigt – typisk mellem 24 og 36 timer.

Vejnettet er indrettet efter almindelig trafik, og kommunernes serviceniveau er tilrettelagt med det som udgangspunkt. Kommunerne er derfor ikke forpligtede til at vedligeholde vejnettet efter biler, som ikke har en almindelig/sædvanlig konstruktion. Hvis en bilist ændrer bilens udformning; fx ved at udstyre bilen med lavprofil dæk, sænke undervognen, gøre bilen mindre støddabsorberende eller lign., så accepterer bilisten, at der er en større risiko for, at der kan ske skader på bilen.

Niveauforskelle kan forekomme

Generelt gælder det for bilister – ligesom for fodgængere i gangarealerne – at der ikke kan forventes en fuldstændig plan vejbelægning. Man må tåle, at der kan forekomme niveauforskelle. Domstolene har ikke fastsat en grænse, men som udgangspunkt er biler konstrueret til at klare stød og bump af en vis størrelse.

Det sker af og til, at asfalkanten på en vej bliver knækket af, og at der derfor opstår huller i vejbanen. Det skyldes blandt andet vejrliget og almindelig færdsel. Effekten er, at der opstår huller i rabatten langs asfalten, og at underlaget bliver kørt væk af trafikken. Til sidst har asfalkanten ikke længere noget at støtte på, og den knækkes af ved næste bilpassage. Herved opstår der huller i vejen, som kan beskadige biler, der kører på vejen. Ligesom med slaghullerne, kan dette opstå i løbet af ganske kort tid.

Niveauforskelle i rabatten

Rabatten er ikke at betragte som en del af det egentlige færdselsareal, og kommunerne har derfor ikke samme tilsynsforpligtelse med rabatten, som de har med vejbanearealet. Der kan derfor i rabatten forekomme større

niveauforskelle, huller eller lignende end i det egentlige færdselsareal. Det må trafikanter påregne og indrette kørslen efter, ved fx at nedsætte hastigheden.

Skader på vejene kan opstå mellem 2 kommunale tilsyn, og kommunen har ikke nødvendigvis haft mulighed for at handle, forhindre eller udbedre dette. Hvis der ikke er noget at bebrejde kommunen, er den ikke ansvarlig for evt. skader, der måtte opstå.

Undgå skader

For at undgå, at vi som borgere kommer til skade, opfordrer kommunerne til at borgerne kontakter kommunerne, hvis vi i det offentlige rum støder på ting eller forhold, der kan være til fare eller gene for trafikken.

Spørgsmål?

Du er altid velkommen til at kontakte os,
hvis du har spørgsmål til kommunernes
erstatningsansvar for skader ved færdene i det
offentlige rum.

Ring på telefon 70 10 90 09

Gjensidige Forsikring
A.C. Meyers Vænge 9
DK-2450 København SV
Telefon +45 70 10 90 09
Telefax +45 70 10 10 09
CVR-nr. 33 25 92 47

info@gjensidige.dk

dansk filial af
Gjensidige Forsikring ASA
Norge ORG-nr. 995 568 217